

Nr 18.

Ankom till riksdagens kansli den 15 mars 1917 kl. $\frac{1}{2}$ 2 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts propositioner rörande vissa pensioner, avsedda att utgå av trafikmedel.

1:o).

I en till riksdagen avlåten, till bankoutskottet hänvisad proposition, nr 68, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva,

dels att förre tågmästaren vid statens järnvägar Lars Gustaf Andersson, vilken jämlikt lagen den 4 juli 1910 angående rätt till pension för tjänstemän vid statens järnvägar uppbär pension med 1,210 kronor för år, må därutöver från och med den 1 januari 1917 under sin återstående livstid åtnjuta en årlig tilläggspension av 202 kronor, att utgå av trafikmedel,

dels ock att förre lokomotivföraren vid statens järnvägar Jonas Jonsson Lindblom Blomberg, vilken jämlikt nämnda lag uppbär pension med 1,500 kronor för år, må därutöver från och med den 1 februari 1917 under sin återstående livstid åtnjuta en årlig tilläggspension av 176 kronor, likaledes att utgå av trafikmedel.

Till stöd för dessa framställningar åberopas utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för den 16 nästlidne februari, däri föredragande departementschefen anfört följande:

»Uti särskilda till Kungl. Maj:t ingivna skrifter [hava förre tågmästaren vid statens järnvägar Lars Gustaf Andersson och lokomotivföraren vid statens järnvägar Jonas Jonsson Lindblom Blomberg anhållit om förhöjning i de jämlikt lagen angående rätt till pension för tjänstemän vid statens järnvägar den 4 juli 1910 dem tillkommande pensioner.

I sina ansökningar hava Andersson och Blomberg meddelat, att de tidigare varit anställda vid Hudiksvall—Näsvikens järnväg, Andersson sedan år 1874 och Blomberg sedan år 1879, tills nämnda järnväg den

Angående pensioner åt förre tågmästaren L. G. Andersson och förre lokomotivföraren J. J. L. Blomberg.

1 oktober 1887 övergick i statens ägo. Andersson hade den 1 december 1914 på grund av fyllda 63 år avgått ur statens järnvägars tjänst, och Blomberg komme att den 1 januari 1917 efter fyllda 60 år avgå ur samma tjänst. Då Andersson och Blomberg därigenom ej erhöle full pension utan endast en pension, beräknad efter 26, respektive 27 tjänstår, hava de anhållit att, i likhet med personal från andra av staten inköpta enskilda järnvägar, erhålla fyllnadspension, räknat från deras avskedstagande, till ett belopp, motsvarande två tredjedelar av skillnaden mellan det enligt nu gällande grunder utgående pensionsbelopp och det, en var skulle hava erhållit, om han fått tillgodoräkna sig sin sammanlagda ordinarie tjänstetid vid Hudiksvall—Näsvikens järnväg och statens järnvägar.

Liknande
pensionsfrågor
vid 1914 års
senare riksdag
och 1915 års
riksdag.

Såväl Andersson som Blomberg hava framhållit, att 1914 års senare riksdag och 1915 års riksdag medgivit liknande förmåner åt förre stationsmästaren P. Tollstedt och förre stationskarlen Olof Lundgren, vilka båda förut varit anställda vid Hudiksvall—Näsvikens järnväg och sedermera övergått i statens järnvägars tjänst.

I fråga om sistnämnda pensionsfråga ber jag få erinra följande.

I proposition (nr 28) till 1915 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att Lundgren, vilken jämlikt lagen den 4 juli 1910 angående rätt till pension för tjänstemän vid statens järnvägar uppbar pension med 671 kronor för år, finge därutöver från och med år 1916 under sin återstående livstid åtnjuta en årlig tilläggspension av 192 kronor, att utgå av trafikmedel.

Vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t den 5 februari 1915 erinrade jag, att 1913 års riksdag meddelat bestämmelser angående förbättrade pensionsvillkor för viss personal, som i anledning av statens inköp av enskilda järnvägar övergått i statens järnvägars tjänst. Jag anförde vidare följande:

»1913 års riksdagsbeslut avsåg endast befattningshavare, som förut tillhört västkustbanan, Malmö—Kontinentens järnväg och Örebro—Köpings järnväg. Ifrågavarande beslut, som tillkom på grund av en kungl. proposition i ämnet och i enlighet med vilket bestämmelser av Kungl. Maj:t meddelats genom nådigt brev den 13 juni 1913, innebar i huvudsak, att vid bestämmande av pensioner och fyllnadspensioner av statsmedel till nämnda befattningshavare jämväl tjänstår vid respektive enskilda järnvägar enligt vissa grunder skulle få medräknas, något som enligt dittills gällande bestämmelser icke fått ske. Närmare angivet innefattade beslutet till den del, som för bedömning av föreliggande pensionsfråga är av intresse, att, därest beloppet av den pension, vederbörande vid avgång ur tjänsten vore berättigad att erhålla från enskilda järnvägarnas pensionskassa, understeg beloppet av den pension, han skulle med tillämpning av lagen den 4 juli

1910 angående rätt till pension för tjänstemän vid statens järnvägar hava erhållit av trafikmedel, om han såsom ordinarie tjänstär i statens järnvägars tjänst finge enligt grunder, som kunde av Kungl. Maj:t fastställas, tillgodoräkna sig sin sammanlagda ordinarie tjänstetid vid den enskilda järnvägen och statens järnvägar, i vissa fall finge till honom efter avskedstagandet ur statens tjänst av trafikmedel utbetalas fyllnadspension, motsvarande två tredjedelar av skillnaden mellan sagda båda pensionsbelopp. Beslutet innebar därjämte, att vad sålunda skulle gälla beträffande fyllnadspensioner finge tillämpas å personal, som från ingången av år 1911 eller därefter avgått eller avginge ur tjänsten, dock att sådan fyllnadspension icke i något fall finge utgå för tiden före den 1 januari 1914.

Genom dessa bestämmelser hava statsmakterna visat sig behjärta behovet av förbättrade pensionsvillkor för den enskilda järnvägar förut tillhöriga personal, som efter övergång till statens järnvägars tjänst vid uppnådd pensionsålder icke kunnat erhålla pension fullt motsvarande det belopp, som skulle utgått enligt 1910 års pensionslag, om vederbörandes tjänstär i den enskilda järnvägen fått tillgodoräknas. Ehuru berörda bestämmelser, såsom nyss nämnts, hava avseende å allenast viss personal, torde rättvisa och billighet fordra, att bestämmelserna i de fall, då omständigheterna i övrigt äro ungefär likartade, analogivis utsträckas att gälla jämväl för andra tjänst innehavare än de i nämnda riksdagsbeslut avsedda. Ifrågavarande, ovan återgivna bestämmelser kunna visserligen icke direkt tillämpas å Lundgren, då denne lika litet som förutnämnde förre stationsmästaren Tollstedt vid avgången ur statens järnvägars tjänst tillhörde enskilda järnvägarnas pensionskassa. Men enahanda grunder, varå dessa bestämmelser vila, kunna givetvis, såsom järnvägsstyrelsen föreslagit, vinna analog tillämpning i nu föreliggande fall. Enligt 1913 års riksdagsbeslut skall fyllnadspension utgå till ett belopp, motsvarande två tredjedelar av skillnaden mellan pensionen från nyssnämnda pensionskassa och full pension enligt 1910 års lag, d. v. s. den pension, som enligt nämnda lag skulle utgå, därest vederbörande finge medräkna sin tjänstetid jämväl hos enskild järnväg. I förevarande fall har järnvägsstyrelsen föreslagit, att fyllnadspension må utgå till ett belopp, motsvarande två tredjedelar av skillnaden mellan den Lundgren jämlikt nämnda lag — utan tillgodoräknande av hans tjänstetid hos enskild järnväg — tillerkända pensionen, å ena, samt full pension enligt samma lag i den bemärkelse ovan angivits, å andra sidan.

Den omständigheten, huruvida en numera hos statens järnvägar anställd befattningshavare förut tillhört den ena eller den andra av staten förvärvade enskilda järnvägen, bör rimligen icke i någon mån inverka på frågan om hans rätt till pension av statsmedel, under den självfallna förutsättning dock, att olikhet i fråga om rätt till pension ur enskild pensionskassa ej i de skilda fallen föreligger. Att 1913 års proposition och riksdagsbeslut i ämnet hade avseende å den förutvarande personalen endast vid de ovan angivna enskilda järnvägarna, torde hava sin naturliga förklaring däri, att denna personal veterligen omfattade de enda större grupperna av de statens järnvägars tjänstemän, vilka förut haft anställning hos enskild, av staten övertagen järnväg.

Till den mening, jag här ovan uttalat, har ock 1914 års senare riksdag anslutit sig, då riksdagen beträffande ovannämnde Tollstedt yttrat, att det syntes riksdagen skäligt, att jämväl Tollstedt bereddes motsvarande förmåner, vilka tillerkänts personalen vid västkustbanan. Någon sådan skillnad synes mig ej föreligga i sakförhållandena mellan berörda fall och det nu föreliggande, att man

på den grund vid bedömande av själva huvudfrågan, huruvida tilläggspension bör beviljas eller ej, beträffande Lundgren skäligen kan komma till annat resultat än i fråga om Tollstedt.

Beträffande beloppet av pensionsförhöjningen har jag ej något att erinra mot vad järnvägsstyrelsen därutinnan föreslagit. Styrelsens förslag innebär nämligen, såsom ovan redan framhållits, ett analogt tillämpande av de genom 1913 års riksdagsbeslut fastställda grunder för fyllnadspension i de då avsedda fallen.»

I skrivelse den 12 mars 1915 (nr 27) meddelade riksdagen, att riksdagen icke funnit annat att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag än att billigheten syntes fordra, att Lundgren, på sätt jämväl statskontoret i sitt i ärendet infordrade utlåtande ifrågasatt, redan från och med år 1915 komme i åtnjutande av den föreslagna pensionsförhöjningen. Riksdagen medgav alltså, att Lundgren finge utöver den till honom utgående pensionen från och med år 1915 under sin återstående livstid åtnjuta en årlig tilläggspension av 192 kronor, att utgå av trafikmedel.

Järnvägs-
styrelsen.

Över Anderssons och Blombergs nu ifrågavarande ansökningar har järnvägsstyrelsen avgivit infordrat utlåtande den 31 oktober 1916 och därvid yttrat:

Verkställd utredning har givit vid handen, att sökandena varit anställda vid Hudiksvall—Näsvikens järnväg, Andersson sedan år 1874 och Blomberg sedan år 1879, intill dess nämnda järnväg den 1 oktober 1887 övertagits av statens järnvägar; att de då övergått i statens järnvägars tjänst, där de sedermera erhållit ordinarie anställning, Andersson den 1 oktober 1888 och Blomberg den 1 januari 1890; att Andersson, som är född den 10 juli 1851, erhållit avsked ur statens järnvägars tjänst från ingången av december månad 1914 med rätt att åtnjuta en årlig pension av 1,210 kronor; samt att Blomberg, som är född den 8 maj 1856, ännu kvarstår i tjänst men beräknas bliva pensionerad från ingången av år 1917 med en årlig pension av 1,500 kronor.

Såsom framgår av förestående uppgifter hava sökandena under sin anställning såsom järnvägstjänstemän förvärvat en så lång tjänstetid, att de, därest å dem finge tillämpas de utav 1913 års riksdag antagna, genom nådigt brev den 13 juni 1913 meddelade bestämmelser angående förbättrade pensionsvillkor för viss personal, som i anledning av statens inköp av vissa enskilda järnvägar övergått i statens järnvägars tjänst, skulle komma i åtnjutande av en fyllnadspension, motsvarande två tredjedelar av skillnaden mellan det dem efter deras tjänstårsberäkning såsom ordinarie tjänstemän vid statens järnvägar tillkommande pensionsbeloppet och beloppet av den jämlikt pensionslagen den 4 juli 1910 till person i enahanda tjänsteställning utgående högsta pension. Vidkommande Andersson uppgår denna skillnad till 302 kronor, medan densamma beträffande Blomberg beräknas komma att utgöra 264 kronor.

Då det syntes skäligt, att jämväl sökandena bereddes motsvarande förmåner, som tillerkänts ovanberörda personal, hemställde järnvägsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, ej mindre att

Andersson finge, räknat från ingången av år 1917, under sin återstående livstid av trafikmedel uppbära, utöver den pension av 1,210 kronor, som utginge till Andersson jämlikt ovanberörda lag den 4 juli 1910, en årlig tilläggspension av 202 kronor, än även att Blomberg finge, räknat likaledes från ingången av år 1917 eller den senare tidpunkt, då avsked ur statens järnvägars tjänst kunde bliva honom beviljat, äga att under sin återstående livstid åtnjuta, utöver den honom efter avgången ur statens järnvägars tjänst jämlikt berörda lag tillkommande pension, en årlig tilläggspension, att utgå av trafikmedel, till så stort belopp, att detsamma motsvarade två tredjedelar av skillnaden mellan nyssnämnda pensionsbelopp och beloppet av den en lokomotivförare jämlikt samma lag tillkommande högsta pension.

I ett den 13 november 1917, till följd av erhållen remiss, i ärendet Statskontoret. avgivet utlåtande har statskontoret tillstyrkt bifall till järnvägsstyrelsens hemställan.

Sedermera har byråchefen å kameralbyrån i järnvägsstyrelsen i en till civildepartementet ingiven promemoria av den 6 februari 1917 meddelat, att Blomberg erhållit avsked med utgången av januari månad 1917 samt att genom styrelsens beslut den 25 i nämnda månad en årlig pension av 1,500 kronor tillförsäkrats honom att utgå jämlikt bestämmelserna i förenämnda lag. Då högsta pension, som tillkomme en lokomotivförare enligt samma lag, utginge med ett belopp av 1,764 kronor om året, skulle Blomberg enligt styrelsens förslag berättigas att från och med den 1 februari 1917 under sin återstående livstid uppbära en årlig fyllnadspension av 176 kronor.

Samma av mig förut återgivna skäl, som lågo till grund för för- Departements-
chefen. höjning av de till förre stationsmästaren Tollstedt och förre stationskarlen Lundgren beviljade pensioner, tala för, att de pensioner, som nu utgå till förre tågmästaren Andersson och förre lokomotivföraren Blomberg, jämväl måtte höjas.

Beträffande beloppen av pensionsförhöjningarna har jag ej något att erinra mot vad från järnvägsstyrelsen därutinnan föreslagits. Detta förslag innebär nämligen ett analogt tillämpande av de genom av mig förut åberopade riksdagsbeslut fastställda grunder för fyllnadspension i de då avsedda fall. Tilläggspensionen åt Andersson skulle enligt denna styrelsens beräkning uppgå till 202 kronor och det honom tillkommande pensionsbeloppet i dess helhet således till 1,412 kronor.

Blombergs tilläggspension skulle åter uppgå till 176 kronor och hela det honom tillkommande pensionsbeloppet till 1,676 kronor. I enlighet med vad som föreslagits torde den förhöjda pensionen bära utgå, för Andersson från och med den 1 januari 1917 och för Blomberg från och med den 1 februari 1917».

Utskottet. Med hänsyn till vad i statsrådsprotokollet anförts till stöd för ifrågasvarande framställningar får utskottet, som icke funnit något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

att riksdagen må medgiva,

a) att förre tågmästaren vid statens järnvägar Lars Gustaf Andersson, vilken jämlikt lagen den 4 juli 1910 angående rätt till pension för tjänstemän vid statens järnvägar uppbär pension med 1,210 kronor för år, må därutöver från och med den 1 januari 1917 under sin återstående livstid åtnjuta en årlig tilläggspension av 202 kronor, att utgå av trafikmedel, och

b) att förre lokomotivföraren vid statens järnvägar Jonas Jonsson Lindblom Blomberg, vilken jämlikt nämnda lag uppbär pension med 1,500 kronor för år, må därutöver från och med den 1 februari 1917 under sin återstående livstid åtnjuta en årlig tilläggspension av 176 kronor, likaledes att utgå av trafikmedel.

2:o)

Angående pensioner åt förre lokomotivmästaren L. P. Kjesslers änka samt förre materialförvaltaren J. Anderssons änka.

Kungl. Maj:t har vidare i en till riksdagen avlåten, till bankoutskottet likaledes hänvisad proposition, nr 69, föreslagit riksdagen medgiva,

dels att till avlidne lokomotivmästaren vid statens järnvägar Lars Petter Kjesslers änka Hedvig Kristina Fredrika Kjessler, född Hirsch, må av trafikmedel utbetalas pension till ett årligt belopp av 720 kronor, att utgå från och med den 1 augusti 1916 i enlighet med de grunder, som i § 6 av gällande reglemente för statens järnvägars änke- och pupillkassa stadgas rörande pensioner till änkor efter delägare i nämnda kassa,

dels ock att till avlidne materialförvaltaren vid statens järnvägsbyggnader Johan Anderssons änka Carolina Andersson, född Davidsson,

må av trafikmedel utbetalas pension till ett årligt belopp av 576 kronor, att utgå i enlighet med sålunda angivna grunder från och med den 1 juni 1916.

Till stöd för dessa framställningar åberopas utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för den 16 nästlidne februari, däri föredragande departementschefen anfört följande:

»I skrivelse den 30 oktober 1916 har järnvägsstyrelsen meddelat, att förre lokomotivmästaren vid statens järnvägar Lars Petter Kjesslers från Ängelholm änka Hedvig Kristina Fredrika Kjessler, född Hirsch, och förre materialförvaltaren vid statens järnvägsbyggnader Johan Anderssons änka Carolina Andersson, född Davidsson, hos styrelsen anhållit, att pension måtte genom styrelsens försorg utverkas åt dem.

För egen del har styrelsen anfört följande.

Enligt inhämtade upplysningar vann Kjessler anställning vid statens järnvägar såsom extra eldare år 1870, varefter han befordrades till eldare 1872. År 1874 erhöll Kjessler anställning som lokomotivförare vid Karlskrona—Växjö järnväg samt befordrades 1876 till lokomotivförare och lokomotivförarförman vid Landskrona—Ängelholms järnväg. Då sistnämnda bana den 1 januari 1896 övergick i statens ägo, inträdde Kjessler såsom lokomotivmästare ånyo i statens järnvägars tjänst. På grund av sin ålder kunde Kjessler, som icke tillhörde enskilda järnvägarnas pensionsinrättning, icke vinna inträde i statens järnvägstrafiks pensionsinrättning eller änke- och pupillkassa. Kjessler, som till följd av sjukdom, förorsakad av olycksfall i tjänsten, erhöll avsked den 1 oktober 1914, avled den 9 juli 1916 och efterlämnade såsom stärbhusdelägare förutom änkan, som är född den 22 april 1855, tre syskon.

Framställning
om pension
till förre
lokomotiv-
mästaren L. P.
Kjesslers
änka.

Angående änkan Kjesslers förmögenhetsförhållanden meddelar styrelsen, att, enligt vad den efter Kjessler förrättade bouppteckningen giver vid handen, en brist i boet förelegat av 111,666 kronor 71 öre.

Kjesslers avlöningsförmåner hava sedan den 1 januari 1901 för år utgjort arvode 3,000 kronor, ersättning för bostad och bränsle 700 kronor samt beklädnadsersättning 120 kronor eller sålunda tillhoppa 3,820 kronor.

Då genom beslut av Kungl. Maj:t samt av 1902 och 1913 års riksdagar pensioner och fyllnadspensioner blivit tillförsäkrade den personal, som vid Väst kustbanans inköp övergått i statens järnvägars tjänst och icke tillhört någon pensionsinrättning, torde i förekommande fall, då särskilda skäl därtill föreligga, pension jämväl böra beredas änkor och barn efter befattningshavare, tillhörande denna personal. Riksdagen har också lämnat bifall till av Kungl. Maj:t i sådant hänseende till 1903, 1905, 1906 och 1911 års riksdagar avlätna särskilda propositioner om pensioner åt änkor och barn efter nedannämnda, vid den s. k. Väst kustbanan anställda befattningshavare, nämligen stationskarlen Anders Nilsson, stationsmästaren Per Mårtensson, banvakterna Johannes Nilsson och Jöns Persson, lokomotivmästaren Carl Gustaf Nordström samt stationsinspektoren Lars Fredrik Reinhold Schmidt, vilka från och med den 1 januari 1896 övergått i statens järnvägars tjänst och icke tillhört någon pensionsinrättning.

I anledning av det anförda anser sig styrelsen böra föreslå, att änkan Kjessler måtte beredas en årlig pension att utgå från och med den 1 augusti 1916 i enlighet med de grunder, som i § 6 av gällande reglemente för statens järnvägars änke- och pupillkassa stadgas rörande pensioner till änkor och barn efter delägare i nämnda kassa. Beträffande pensionens storlek föreslår styrelsen, att densamma måtte, i anslutning till de principer, som angivits i Kungl. Maj:ts förenämnda nädiga proposition till 1906 års riksdag angående pension åt lokomotivmästaren Nordströms änka, bestämmas till ett årligt belopp av 720 kronor, motsvarande 20 procent av 3,600 kronor eller det belopp, varefter änkan Kjesslers pension skulle, enligt stadgandet i § 3 av berörda reglemente, hava beräknats, därest hennes man varit delägare i statens järnvägstrafiks änke- och pupillkassa.

Framställning
om pension åt
förra material-
förvaltaren
J. Anderssons
änka.

Vad därefter angår änkan Anderssons ansökning om pension, meddelar styrelsen, att hennes man avlidit den 11 maj 1916, att han såsom stärbhusdelägare efterlämnat, förutom änkan, fem till myndig ålder komma barn, att behållningen i boet vid Anderssons död utgjort 517 kronor 47 öre samt att änkan icke äger andra tillgångar än henne tillkommande andel i boet.

Styrelsen erinrar till en början därom, att riksdagen med anledning av särskilda propositioner, som avlätits med föranledande av framställningar från styrelsen i skrivelser den 9 november 1893 och den 4 mars 1903, dels år 1894 beviljat Andersson under vissa betingelser en årlig pension av 700 kronor, dels ock år 1904 medgivit, att samma pension finge höjas till 1,500 kronor.

I sina sistnämnda skrivelser hade styrelsen meddelat, bland annat, följande beträffande Andersson. År 1894 hade han varit anställd vid statens järnvägsbyggnader i 27 år och vid nämnda tidpunkt uppburit en avlöning av 2,400 kronor jämte inkvarteringsersättning. Sedan Anderssons anställning vid stambanebyggnaden genom övre Norrland upphört, vilket ägde rum i maj 1895, hade han tjänstgjort vid därefter beslutade statsbaneanläggningar såsom materialbokhållare, dels från maj 1895 till den 1 november 1897 vid Vännäs—Umeå järnvägsbyggnad, dels ock från sistnämnda dag till den 1 augusti 1898 vid statsbanan Krylbo—Örebro, samt såsom materialförvaltare från sistberörda tidpunkt vid statsbanans Gällivare—Riksgränsen norra distrikt, vilken befattning han erhållit anmaning att frånträda med mars månads utgång 1903. Hans avlöningsförmåner hade under de sista åren utgjorts av 4,800 kronor per år jämte inkvarteringsersättning, beräknad till 20 % å avlöningsbeloppet, och hade dessa honom tillerkända avlöningsförmåner betingats av de säregna lokala förhållandena å platsen för hans verksamhet.

Den 30 april 1903 lämnade Andersson sin befattning vid statens järnvägsbyggnader, varefter han erhöll anställning vid statens järnvägars fjärde distrikts maskinavdelning såsom extra ordinarie bokhållare den 1 augusti 1903. I dessa sina befattningar uppbar han ett årligt arvode av 3,000 kronor. Under sin tjänstetid vid statens järnvägsbyggnader från och med 1894 samt vid maskinavdelningen hade Andersson med hänsyn till det för rätten att åtnjuta pensionen bestämda villkor icke uppburit någon del därav, och enahanda hade förhållandet varit under tiden den 14 januari—3 juni 1904, då Andersson tjänstgjort såsom tillförordnad materialförvaltare vid järnvägsbyggnaderna.

Från och med den 1 november 1908 upphörde Andersson att tjänstgöra vid maskinavdelningen och uppbar därefter till sin död den av riksdagen beviljade pensionen.

Såsom ej tillhörande statens järnvägars ordinarie personal kunde Andersson icke bliva delägare i statens järnvägstrafiks pensionsinrättning och följaktligen ej heller i dess änke- och pupillkassa, vadan hans änka nu icke kan påräkna någon pension från sistnämnda kassa.

Med hänsyn till såväl Anderssons långvariga och väl vitsordade verksamhet i statens järnvägars tjänst som den bekymmersamma belägenhet, vari hans änka genom hans frånfalle försatts, ansåg styrelsen det vara med billighet överensstämmande, att änkan Andersson beredes en årlig pension av statsmedel till ett skäligt belopp, att utgå från och med den 1 juni 1916, så länge hon lever ogift.

Styrelsen erinrar i detta sammanhang därom, att riksdagen tillförene under liknande förhållanden beviljat pensioner åt änkor efter personer, som innehaft anställning vid statens järnvägsbyggnader, såsom år 1890 åt förre materialförvaltaren B. Fredrikssons änka med 400 kronor, år 1901 åt förre ombudsmannen J. O. Olais änka med 500 kronor, år 1903 åt förre nivellören O. H. L. Littkes änka med 500 kronor, år 1905 åt förre materialförvaltaren A. J. Olssons änka med 400 kronor, år 1907 åt förre bokhållaren K. M. Edbergs änka med 400 kronor, år 1909 åt förre materialförvaltaren L. A. V. Bergs änka med 500 kronor, år 1912 åt förre avdelningsingenjören O. T. W. Stanzéns änka med 600 kronor samt år 1913 åt materialförvaltaren G. A. Lindströms änka med 500 kronor.

Den omständigheten att riksdagen vid beviljandet av pension åt änkor efter materialförvaltare vid statens järnvägsbyggnader i de två senaste fallen, som förekommit, bestämt pensionen till 500 kronor om året, synes giva vid handen, att pensionen jämväl i förevarande fall borde bestämmas till enahanda belopp.

Enligt styrelsens mening torde det emellertid på goda skäl kunna ifrågasättas, huruvida icke pensionsbeloppets storlek bör i detta fall, i likhet med vad föreslagits i fråga om pension åt lokomotivmästaren Kjesslers änka, bestämmas i enlighet med de principer, som finnas angivna i Kungl. Maj:ts förenämnda nådiga proposition till 1906 års riksdag angående pension åt lokomotivmästaren Nordströms änka.

Vid tillämpning av dessa grunder i det nu föreliggande fallet bör vid beräkning av pensionsunderlagets storlek iakttagas, att av Anderssons avlöning såsom extra ordinarie tjänsteman vid tiden för hans avgång ur statens järnvägars tjänst ett belopp av 2,400 kronor får anses motsvara ordinarie arvode i den mening, som avses i § 3 av gällande reglemente för statens järnvägars änke- och pupillkassa. Pensionen bör alltså beräknas å detta belopp ökat med 20 procent eller å 2,880 kronor och komma att utgå med 576 kronor om året.

Med stöd av det anförda hemställer styrelsen, att Kungl. Maj:t måtte till riksdagen avlåta proposition om beviljande av årlig pension åt en var av förbemälda båda änkor Hedvig Kristina Fredrika Kjessler, född Hirsch, och Carolina Andersson, född Davidsson, att utgå i enlighet med de grunder, som i § 6 av gällande reglemente för statens järnvägars änke- och pupillkassa stadgas rörande pensioner till änkor och barn efter delägare i nämnda kassa, till änkan Kjessler med 720 kronor om året från och med den 1 augusti 1916 och till änkan Andersson med 576 kronor om året från och med den 1 juni 1916.

Statskontoret.

Över järnvägsstyrelsens framställning har statskontoret, med bifogande av handlingar, utvisande, att rådhusrätten i Ängelholm den 8 augusti 1910 dömt till boskillnad mellan makarna Kjessler och att änkan Kjessler nu vore medellös och i behov av understöd, avgivit infordrat utlåtande den 11 november 1916 och därvid anfört:

På grund av vad remissakten samt berörda, av statskontoret införskaffade handlingar innehåll, synas skäl föreligga att söka genom framställning till riksdagen bereda pensioner åt förre lokomotivmästaren Kjesslers änka och förre materialförvaltaren Anderssons änka, att utgå från och med månaden näst efter den, då mannen avlidit, och åtnjutas så länge de förbliva änkor.

Ehuru det ej uttryckligen säges i järnvägsstyrelsens förevarande framställning, torde styrelsen hava avsett, att de föreslagna pensionerna sköla utgå av statens järnvägars trafikmedel. Vid sådant förhållande och då det för änkan Kjessler föreslagna pensionsbeloppet, 720 kronor, synes vara avpassat efter samma grunder, som kommit till tillämpning vid beviljande år 1906 av pension å 550 kronor åt lokomotivmästaren Nordströms änka, samt jämväl den för änkan Andersson upptagna pensionen å 576 kronor förslagsvis beräknats efter enahanda grunder, synes det, som om intet skulle kunna vara mot förslaget i denna del att erinra. Emellertid finner sig statskontoret icke kunna underlåta att framhålla, att, om det gällt pensioner att utgå från allmänna indragningsstaten, statskontoret för sin del icke skulle hava ansett sig kunna förorda sådana belopp. Vid avpassande av beloppet av änkepension plägar nämligen hänsyn tagas till vad som i sådant avseende skulle hava tillkommit änka efter delägare i civilstatens änke- och pupillkassa med motsvarande avlöning, och det sålunda beräknade beloppet undergå någon reduktion på grund därav att vederbörande icke betungats med betalning av avgifter för familjepensionering. Läggas de för Kjessler och Andersson uppgivna avlöningsbeloppen eller 3,700 kronor för den förre och 3,000 kronor för den senare, av vilka belopp en tredjedel får anses motsvara tjänstgöringspenningar och återstoden lön (pensionsunderlag), till grund för en sådan beräkning, visar det sig, att pensionsbeloppen i detta fall icke borde överstiga för änkan Kjessler 500 kronor och för änkan Andersson 400 kronor.

Departementschefen.

Att i förevarande fall bereda pension åt änkorna Kjessler och Andersson, av vilka den förre är nära 62 år och den senare nära 67 år och som båda för sitt uppehälle tydligen äro i behov av understöd, skulle endast innefatta ett tillämpande av de principer, som, på sätt järnvägsstyrelsen i sin skrivelse framhållit, redan blivit av Kungl. Maj:t och riksdagen godkända. Jag åberopar därvid särskilt vad som anförts i avseende å propositionen nr 9 till 1905 års riksdag, propositionen nr 133 till 1906 års riksdag och propositionen nr 61 till 1911 års riksdag.

De av järnvägsstyrelsen föreslagna pensionsbeloppen, 720 kronor till änkan Kjessler och 576 kronor till änkan Andersson, äro jämväl beräknade i överensstämmelse med förut tillämpade grunder eller till tjugu procent av den del av deras mäns avlöning, som i pensionshän-

seende för änkan skall tagas i betraktande, eller 3,600 kronor till lokomotivmästaren Kjessler och 2,880 kronor till materialförvaltaren Andersson.

På sätt departementschefen framhåller, skulle beviljandet av pension åt änkor Kjessler och Andersson endast innefatta ett tillämpande av principer, vilka redan blivit av Kungl. Maj:t och riksdagen godkända. Under sådana förhållanden anser sig utskottet böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må medgiva,

a) att till avlidne lokomotivmästaren vid statens järnvägar Lars Petter Kjesslers änka Hedvig Kristina Fredrika Kjessler, född Hirsch, må av trafikmedel utbetalas pension till ett årligt belopp av 720 kronor, att utgå från och med den 1 augusti 1916 i enlighet med de grunder, som i § 6 av gällande reglemente för statens järnvägars änke- och pupillkassa stadgas rörande pensioner till änkor efter delägare i nämnda kassa, och

b) att till avlidne materialförvaltaren vid statens järnvägsbyggnader Johan Anderssons änka Carolina Andersson, född Davidsson, må av trafikmedel utbetalas pension till ett årligt belopp av 576 kronor, att utgå i enlighet med sålunda angivna grunder från och med den 1 juni 1916.

Stockholm den 15 mars 1917.

På bankoutskottets vägnar:

ERNST HEDENSTIERNA.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

av första kammaren: herrar *Hedenstierna*, *Neiglick*, *Gustafsson*, friherre *Langenskiöld*, *Ekman*, *Norman* och *Lindley* samt

av andra kammaren: herrar *Vahlquist*, *Berg* i Munkfors, *Olsson* i Blädinge, *Söderberg* i Hobborn, *Jonsson* i Gumboda, *Borggren*, *Jonsson* i Hå och *Bäcklund*.
